

معرفی پایان نامه: «مدیريابی و بهبود شیوه گزینش»

داوطلبان ورود به دوره‌های مدیریت»

استاد راهنما: دکتر داود سلمانی

نگارش: اسفندیار فرج‌وند

مقدمه

در طول تاریخ آثار عظیم و سریعی که مدیریت در بافت و ساخت اجتماعی - اقتصادی جهان داشته بی‌سابقه بوده است. از ابتدای رشد پدیده مدیریت وظایف اصلی آن ثابت مانده اما کیفیت کار به کلی تغییر کرده است. این مدیریت است که برای اولین بار توانسته هزاران نفر از افراد مختلف در رشته‌های مهندسی، طراحی، اقتصاد، روان‌شناسی، حسابداری و ... را در یک کار دسته‌جمعی به کار گیرد و دانش را به یک سرمایه ملی تبدیل کند.

نظر می‌رسد یکی از علل این مشکلات عدم تناسب شغل و شاغلین و انتخاب غیر صحیح باشد و در مرحله انتخاب دانشجویان رشته مدیریت و آموزش آنها هیچگونه ارزیابی از انگیزه‌ها، تواناییها، ویژگیها و شخصیت آنها به عمل نیامده و توان به فعل در آوردن دانش مکتسبه آنها در صحنه مدیریت نامعلوم است. این پایان نامه در صدد پاسخگویی به این مسأله است که: «چگونه می‌توان در سیستم گزینش و آموزش دانشجویان رشته مدیریت در دانشگاه‌ها بهبود ایجاد کرد.»

تعریف موضوع

در انتخاب افراد برای مشاغل مختلف سازمان، اصل کلی این است که خصوصیات داوطلبان با وظایف شغلی آنان مطابقت کند. برای آنکه وظایف مربوط به هر شغل با موفقیت انجام یابد لازم است مهارت‌ها، استعدادها و خصوصیات خلقی و جسمی خاص در نظر گرفته شود و داوطلبان شغل، واجد این استعدادها و خصوصیات باشند. مشکلی که در زمینه رشته مدیریت دیده می‌شود این است که از یک طرف مشاهده می‌شود دانشجویان رشته مدیریت پس از فراغت از تحصیل به دلایل متعدد به مشاغل متفاوت با رشته تحصیلی روی می‌آورند و بعضاً خود را از احراز پستهای مدیریت، حتی در سطوح پایین ناتوان می‌بینند. از سوی دیگر مدیران سطوح مختلف سازمانها را مشاهده می‌کنیم که اغلب تحصیلات غیر مرتبط با رشته مدیریت دارند ولی به دلیل احساس نیاز به دانش مدیریت، به دوره‌های ضمن خدمت مدیریت روی می‌آورند و از رشته تحصیلی قبلی خود به کلی دور می‌شوند. به

فرضیات تحقیق

۱- مهمترین فرضیه

بهبود در شیوه گزینش دانشجویان رشته مدیریت در موفقیت آنها پس از فراغت از تحصیل مؤثر است. (روش فعلی گزینش دانشجویان رشته مدیریت نیاز به بهبود دارد).

فرضیه‌های دیگر

۲- داشتن مهارتهای انسانی در موفقیت فارغ‌التحصیلان رشته مدیریت مؤثر است.

۳- داشتن مهارتهای ادراکی در موفقیت فارغ‌التحصیلان رشته مدیریت مؤثر است.

۴- داشتن حس مسؤولیت پذیری در موفقیت فارغ‌التحصیلان رشته مدیریت مؤثر است.

۵- انتخاب دانشجویان رشته مدیریت از دیپلمه‌های ریاضی - فیزیک در موفقیت آنها پس از فراغت از تحصیل مؤثر است.

جامعه آماری و روش تحقیق

جامعه آماری این پژوهش اعضای هیأت علمی و مدرسان رشته‌های مدیریت در دانشکده‌های مدیریت سطح کشور و همچنین اعضای هیأت علمی مرکز آموزش مدیریت دولتی و سازمان مدیریت صنعتی است.

با توجه به موضوع مورد بررسی تلفیقی از روشهای میدانی و کتابخانه‌ای مورد استفاده قرار گرفته است و روشهای جمع‌آوری اطلاعات به شرح زیر است:

- استفاده از منابع و مآخذ موجود و تحقیقات انجام شده قبلی
- توزیع پرسشنامه بین صاحب‌نظران و دانشجویان رشته مدیریت

- مصاحبه با تعدادی از دانشجویان رشته مدیریت و مدیران

روشهای آماری

نتایج استخراج شده از پرسشنامه‌های ویژه صاحب‌نظران رشته مدیریت از طریق روشهای:

الف) آزمون شکست - پیروزی (Binomial)

ب) آزمون کای اسکور (X^2)

ج) تکنیک مقایسه زوجی

مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

ادبیات مربوط به موضوع

در بخش ادبیات مربوط به موضوع مورد بررسی مفاهیمی چون:

مدیریت و رهبری

انتخاب مدیران

ارزشیابی مدیران

آموزش مدیران

دیدگاه اسلام در مورد مدیریت و رهبری

دیدگاه اندیشمندان مختلف در زمینه مدیریت و رهبری

مورد بررسی قرار گرفته و خلاصه‌ای از تحقیقات موجود پیرامون

موضوع مورد پژوهش آورده شده است.

نتایج تحقیق

الف) نتایج مطالعات نظری

با مطالعه کتابخانه‌ای و استخراج عوامل مؤثر در موفقیت مدیران

مشخص شد ویژگیها و عوامل زیر در بیشتر متون موجود به عنوان عوامل اصلی موفقیت مورد تأکید قرار گرفته است:

عنوان عوامل	فراوانی
مهارتهای انسانی	۳۴
اعتماد به نفس	۳۳
توان ایجاد انگیزه	۳۲
علاقه به کار و انگیزه پیشرفت	۲۶
انتقاد پذیری و بلوغ عاطفی	۲۵
مهارتهای ادراکی	۲۴
اجتماعی بودن	۲۳
ابتکار و خلاقیت	۲۳
هوش و قدرت فکری	۲۱
خوش خلقی و خوش برخوردی	۱۸
دور اندیشی و برنامه‌ریزی	۱۸
قوه بیان	۱۸
خصوصیات جسمی	۱۷
قاطعیت	۱۶
قدرت قضاوت و واقع‌بینی	۱۶

در متون اسلامی نیز به عوامل و ویژگیهایی چون:

صداقت و تعهد (انصاف - خیرخواهی - امانت - عدالت -

صبر - وقار - ساده‌زیستی)

سعه صدر

حسن خلق

همکاری و جاذبه

رسیدگی به کار مردم

علم و آگاهی

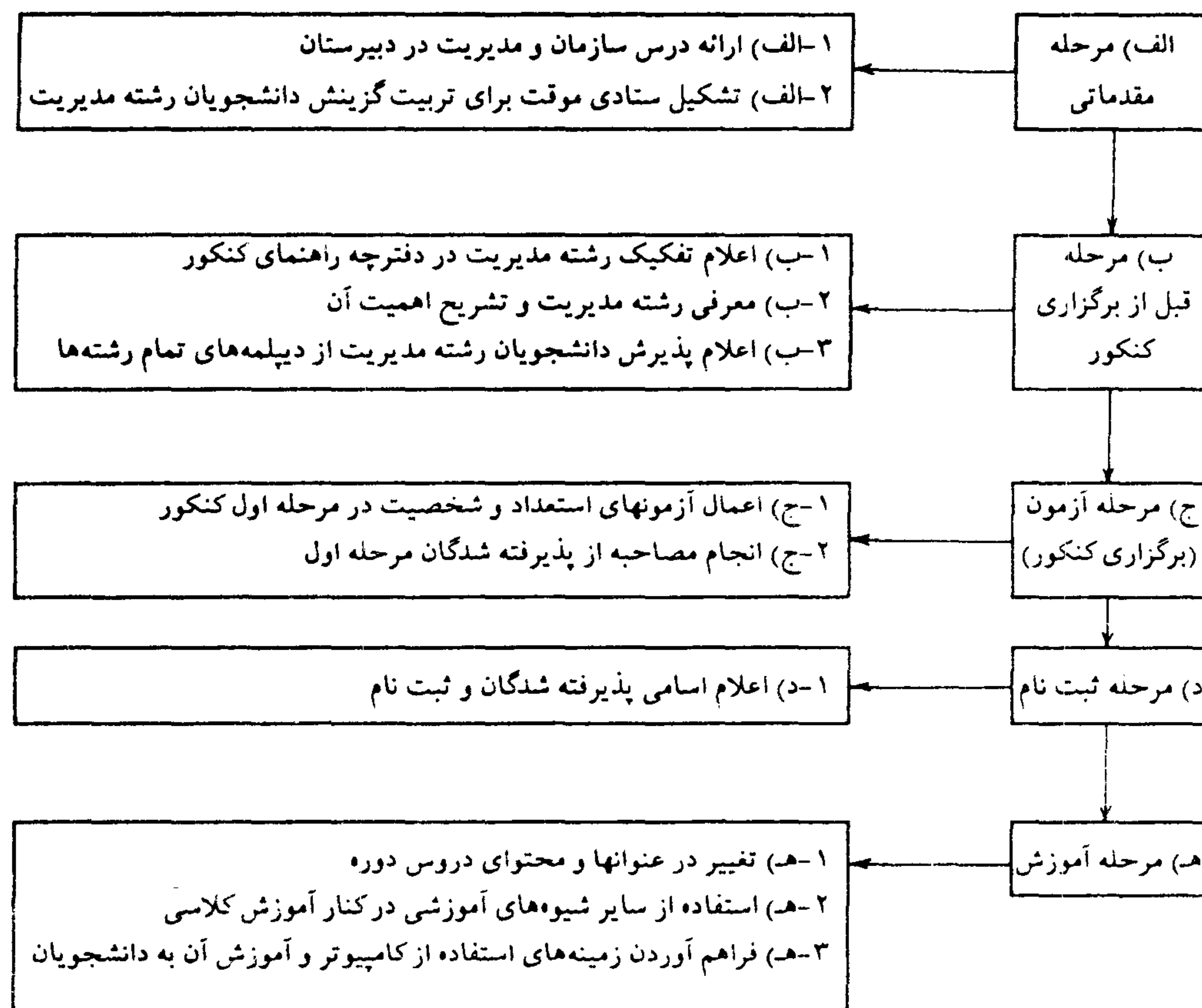
و ...

بر می‌خوریم.

ب) نتایج حاصل از پرسشنامه

۱-ب) در مورد مطلوب یا نامطلوب بودن روش فعلی‌گزینش

دانشجویان رشته مدیریت^۳ سؤال طرح گردیده و از متخصصان

طرح پیشنهادی برای گزینش دانشجویان رشته مدیریت

بازرگانی با روش فعلی هستند.

تنها ۳/۱ درصد با پذیرش دانشجویان رشته مدیریت دولتی با روش فعلی موافق هستند.

در مورد فرضیات دوم، سوم و چهارم یعنی میزان تأثیر مهارت‌های انسانی، ادراکی و مسؤولیت پذیری می‌توان گفت این عوامل هم از طریق مطالعه کتابخانه‌ای و هم از نتایج حاصل از پاسخهای پرسشنامه اثبات شده است.

در این زمینه برای میزان تأثیر عوامل یاد شده ۵ گزینه (بی تأثیر - کم تأثیر - متوسط - زیاد و کاملاً مؤثر) در نظر گرفته شده بود و درصد پاسخهای زیاد و کاملاً مؤثر به شرح زیر حاصل شده است:

مهارت‌های انسانی	۸۱ درصد
مهارت‌های ادراکی	۸۴ درصد
مسؤولیت پذیری	۸۴ درصد

در مورد فرضیه پنجم درصد پاسخهای موافق با پذیرش دانشجویان رشته مدیریت از دیپلمه‌های ریاضی - فیزیک برای هر یک از گرایشهای صنعتی، بازرگانی و دولتی به ترتیب ۵/۷۷٪، ۳/۵۶٪ و ۷/۳۶٪ است. بنابراین فرضیه ۵ فقط در مورد رشته مدیریت صنعتی مصداق دارد و مدرک کافی برای اثبات این فرضیه در مورد گرایشهای بازرگانی و دولتی وجود ندارد.

بدین ترتیب فرضیات اول تا چهارم به طور کامل و فرضیه پنجم فقط در مورد رشته مدیریت صنعتی اثبات گردیده است.

این رشته خواسته شده بود که نظر خود را در این خصوص اعلام کنند. نتایج پاسخها نشان داد که فقط ۷ درصد نسبت به روش فعلی (آزمون کتبی صرف) نظر موافق دارند و در مقابل این شیوه، به گزینه «استفاده از آزمونهایی برای سنجش تواناییها و استعدادهای رهبری (علاوه بر آزمونهای کتبی رایج)» ۸۷ درصد پاسخ موافق دادند.

۲-ب) در مورد نوع دیپلم مورد پذیرش برای هر یک از گرایشهای صنعتی، بازرگانی و دولتی نتایج زیر به دست آمد:

۷ درصد از صاحب نظران موافق پذیرش دانشجویان رشته مدیریت صنعتی از دیپلمه‌های علوم انسانی هستند.

۲۵ درصد موافق پذیرش دانشجویان رشته مدیریت بازرگانی از دیپلمه‌های علوم انسانی هستند.

۴۶ درصد موافق پذیرش دانشجویان رشته مدیریت دولتی از دیپلمه‌های علوم انسانی هستند.

با توجه به اینکه در شیوه فعلی:

اولاً فقط از طریق آزمون کتبی

ثانیاً فقط از دیپلمه‌های علوم انسانی

دانشجو پذیرفته می‌شود چنانچه از بندهای ۱-ب و ۲-ب اشتراک بگیریم نتیجه چنین خواهد بود:

تنها نیم درصد موافق پذیرش دانشجویان رشته مدیریت صنعتی با روش فعلی هستند.

تنها ۱/۹ درصد موافق پذیرش دانشجویان رشته مدیریت